

בבית המשפט העליון

רע"א 5491/10 - א'

בפני : כבוד השופט א' רובינשטיין

המבקש : צבי ויליגר

נ ג ד

המשיבים :

1. אלי רייפמן
2. דפנה מקוב
3. מרק רייפמן
4. מניוטה רייפמן
5. עו"ד ארנון גיצלטר
6. ענת דר
7. רוטנשטרייך-גיצלטר, עורכי דין
8. מנורה חברה לביטוח בע"מ

בקשות רשות ערעור ועיכוב ביצוע על פסק דינו של בית
המשפט המחוזי מרכז מיום 30.6.10 בע"ר 24866-03-10
שניתן על-ידי השופטת אחד

בשם המבקש : עו"ד אלון וינוגרד ; עו"ד נתי חלפין

החלטה

א. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז (השופטת אחד) בע"ר
24866-03-10 מיום 30.6.10, בגדרו הורה בית המשפט על מחיקת ערעור המבקש על החלטת
רשמת בית המשפט המחוזי מרכז (השופטת פלאוט) בת"א 4248-08-08 מיום 23.2.10.

רקע והליכים

ב. הרשמת המלומדת דחתה את עתירת המבקש, בגדרי תיק אזרחי, למתן עיקולים זמניים.
נקבע, כי אין חשש להכבדה בביצוע פסק הדין, אם לא יינתן צו עיקול זמני, וכי מאזן הנוחות
אינו נוטה לטובת המבקש. עוד צוין, כי "בעוד שבפני המבקש עומדת לכאורה דרך אחת
להבטחת חובו, הרי הנזק הנגרם כרגע למשיבים כל עוד העיקול שריר וקיים אינו ניתן לתיקון.

לא זו אף זאת. מהנסיבות המתוארות לעיל, עולה חשש כי הבקשה אינה מידתית והיא לא הוגשה בתום לב".

ג. המבקש עירער על ההחלטה לבית משפט המחוזי. ביום 16.3.10 הורה השופט שילה כי הערעור יישמע בפני השופטת אהד, וכי על בעלי הדין להתייצב לדיון בו. המבקש לא התייצב לדיון ביום 30.6.10, ובית המשפט המחוזי מחק את ערעורו עקב כך. בית המשפט דחה את טענת המבקש כי משפרקליטו התייצב לדיון אין הוא עצמו נדרש להופיע. ההחלטה נומקה באמור בתקנה 450(3) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984, שתובא להלן, ובכך שניתנה החלטה מפורשת, המחייבת את המבקש להתייצב במועד הדיון. כן נדחתה טענת המבקש כי לא היה מודע להחלטת השופט שילה.

ד. מכאן הבקשה הנוכחית. נטען בה, כי כאשר מתייצב עורך דין בשמו של בעל דין, אין לומר שבעל הדין לא התייצב. צוין, כי הוראתו של השופט שילה שבעלי הדין יתייצבו לא ניתנה בגדרי סמכותו, ולא פורט כל צורך אמיתי בהתייצבות אישית של בעלי הדין לדיון בערעור. הוסף, כי בהתאם לעקרון המידתיות לא היה מקום לנקוט בסנקציה של מחיקת הערעור, אלא לבחור באמצעי פחות בחומרתו, כגון הטלת הוצאות; בפרט אמורים הדברים כאשר אי התייצבותו של המבקש נבעה מתוך אי הבנה, היסח דעת או תקלה.

הכרעה

ה. לאחר העיון אין בידי להיעתר למבוקש.

תקנה 450 (3) קובעת כדלקמן :

"לענין ההתייצבות בתאריך שנקבע לדיון בערעור או לדיון נדחה ינהגו כך: ...
(3) התייצב המשיב, ואילו המערער לא התייצב לאחר שנמסרה לו הודעה כראוי, יתברר הערעור או יימחק או יידחה למועד אחר, הכל כפי שיחליט בית המשפט".

הרי זה איפוא הסדר המקנה שיקול דעת רחב לבית המשפט, "ועל בית-המשפט להפעיל שיקול-דעת זה, בין היתר, על-פי עקרון המידתיות" (רע"א 6983/02 סוכנות ימית ישראלית נ' Malmel Maritime LTD, פ"ד נו(6) 827; ראו גם רע"א 146/08 סיסטמס די. בי בע"מ נ' יצחקי (לא פורסם); א' גורן סוגיות בסדר דין אזרחי (מהדורה עשירית, תשס"ט) 662; ח' בן נון הערעור האזרחי (מהדורה שניה, תשס"ד) 404-405). אולם מה דינו של ערעור כאשר בא כוח אחד

הצדדים התייצב, אולם בעל הדין עצמו לא התייצב, חרף הוראה מפורשת של בית המשפט? אכן, תקנה 472 מורה כי "כל פעולה בבית המשפט הנדרשת מאת בעל דין או המותרת לו על פי דין, רשאי בעל דין לעשותה בין בעצמו ובין על ידי עורך דין...". ואולם תקנה 474 מורה, בהמשך, כי "על אף האמור בתקנה 472 חייב בעל דין להתייצב בעצמו אם בית המשפט הורה כך". לעניין דיון מקדמי בערעור נקבע מפורשות בתקנה 445(ג) כי "שופט בדיון מקדמי רשאי להורות שבעלי הדין ובאי כוחם יתייצבו בעצמם לדיון המקדמי, והוראות תקנה 147 (שעניינה התייצבות בקדם משפט – א"ר) יחולו בשניוניים המחויבים...". דברים אלה יש לראותם כחלים גם מכוח תקנה 474 – מכל מקום – על הערעור גופו, שהרי גם בית המשפט הדן בערעור עשוי להידרש להצעות פשרה. משלא התייצב בעל דין בהתאם להוראת בית המשפט, חלה עליו הוראת תקנה 157 (3) המאפשרת לבית המשפט למחוק תובענה או לדחותה כאשר התובע לא התייצב (ע"א 1628/92 גינזבורג נ' פלסט, פ"ד מח (2) 373; שם). אותו טעם העומד בבסיס תקנה 157 רלבנטי וחל, לדידי, גם כאשר מדובר בערעור (תקנה 450). בענייננו ניתנה החלטה ברורה ומפורשת, המורה על התייצבות, אולם המבקש התעלם מכך, ואף ניסה לטעון כי לא נמסר לו שעליו להתייצב. במצב דברים זה דומני כי ההחלטה למחיקת הערעור במקומה.

ו. אציין עוד, כי להוראת התייצבותו של בעל הדין בסיס רציונלי משלה. תפקידו של בית המשפט בתיקים האזרחיים הוא פתרון סכסוכים, והוא מנסה לעתים קרובות להביא את בעלי הדין לפשרה כזו או אחרת, וכך ראוי; לעמדת המשפט העברי התומכת בכך ביותר, ראו רע"א 4044/04 בוקרה נ' סגל פ"ד נח(6) 894, 899-900. בכל הכבוד והיקר לעורך הדין המייצג, לא אחת אין די בנוכחותו בלבד כדי להגיע להסדר, ויש צורך בנוכחות בעל הדין עצמו לשם קבלת הוראות, שהרי הוא הנושא בתוצאות הפשרה; ולנושא במאה - צריך שתהא דעה. אכן, בעולם הטכנולוגי והאידנא התקשורת הטלפונית אינה קשה, ואף על פי כן לא הרי בעל הדין השומע מפי בית המשפט, כהרי השומע מכלי שני; והנה "אחת המטרות היא כמובן האפשרות לסיים את התיק בהסכמה. ולכך נחוצה לא אחת נוכחות בעלי הדין עצמם, כדי להיוועץ בהם, להסביר להם ולקבל את הוראותיהם" (רע"א 7284/09 רוזנשטיין נ' מדינת ישראל (לא פורסם)). רציונל זה זהה בתיק הדיוני ובגדרי ערעור, שאף בו לא אחת מנסה בית המשפט להביא את הצדדים לפשרה; כך נקבע בפרשת רוזנשטיין הנזכרת, כי אסיר שהיה בעל דין בערעור אזרחי, יובא לבית המשפט לדיון בערעורו.

ז. נדגיש גם כי בסופו של יום ענייננו בהכרעה בסעד זמני, ומשאין מדובר בהחלטה המכריעה בזכויות הצדדים באופן סופי ההתערבות מצומצמת (רע"א 973/07 בנק מזרחי טפחות בע"מ (לשעבר בנק המזרחי המאוחד בע"מ) נ' בן אליעזר (לא פורסם); גורן שם 662; ש' לוי, תורת הפרוצדורה האזרחית - מבוא ועקרונות יסוד (מהדורה שנייה, תשס"ח) 214; רע"א 11016/07 חברת בתי המלון הערביים בע"מ (שרכאת אלפנאדק אלערביה אלמסאהמה

אלמחדודה) נ' רשות הפיתוח ו/או האפוסטרופוס לנכסי נפקדים (לא פורסם); בע"מ 9336/08 עזבון פלוני נ' פלונית (לא פורסם)), זאת בפרט נוכח קביעות הרשמת, כי מאזן הנוחות אינו נוטה לטובת המבקש. וכמובן, לא כל שכן – בגלגול שלישי.

ח. אין בידי איפוא להיעתר למבוקש, וממילא גם לבקשה לעיכוב ביצוע.

ניתנה היום, ט"ו באלול תש"ע (25.8.10).

ש ו פ ט